

PRODUKTIVITĀTE UN EKSPORTS

Līga Meņģelsone
LDDK ģenerāldirektore

ZOOM konference “Produktivitātes dialogs-2021”

EKSPORTĒTĀJIEM: TELPA AR KLIMATKONTROLI

Izglītība

Finanšu
resursi

Konkurētspēja

Nodokļu
sistēma

Administratīvais
slogs

GLOBĀLI, NEVIS LOKĀLI

PRODUKTIVITĀTE (DARBA RAŽĪGUMS)

Vidējā
darbinieka
produktivitāte

=

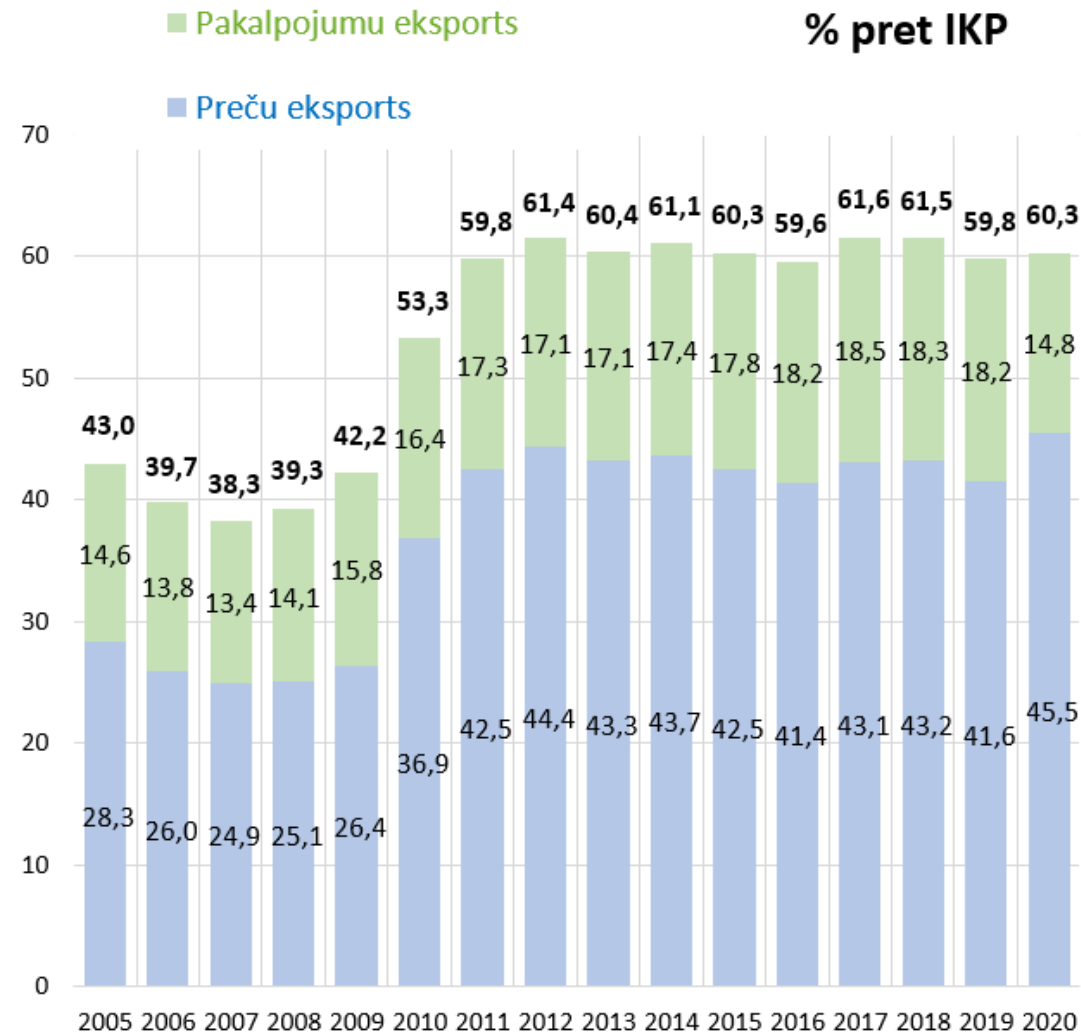
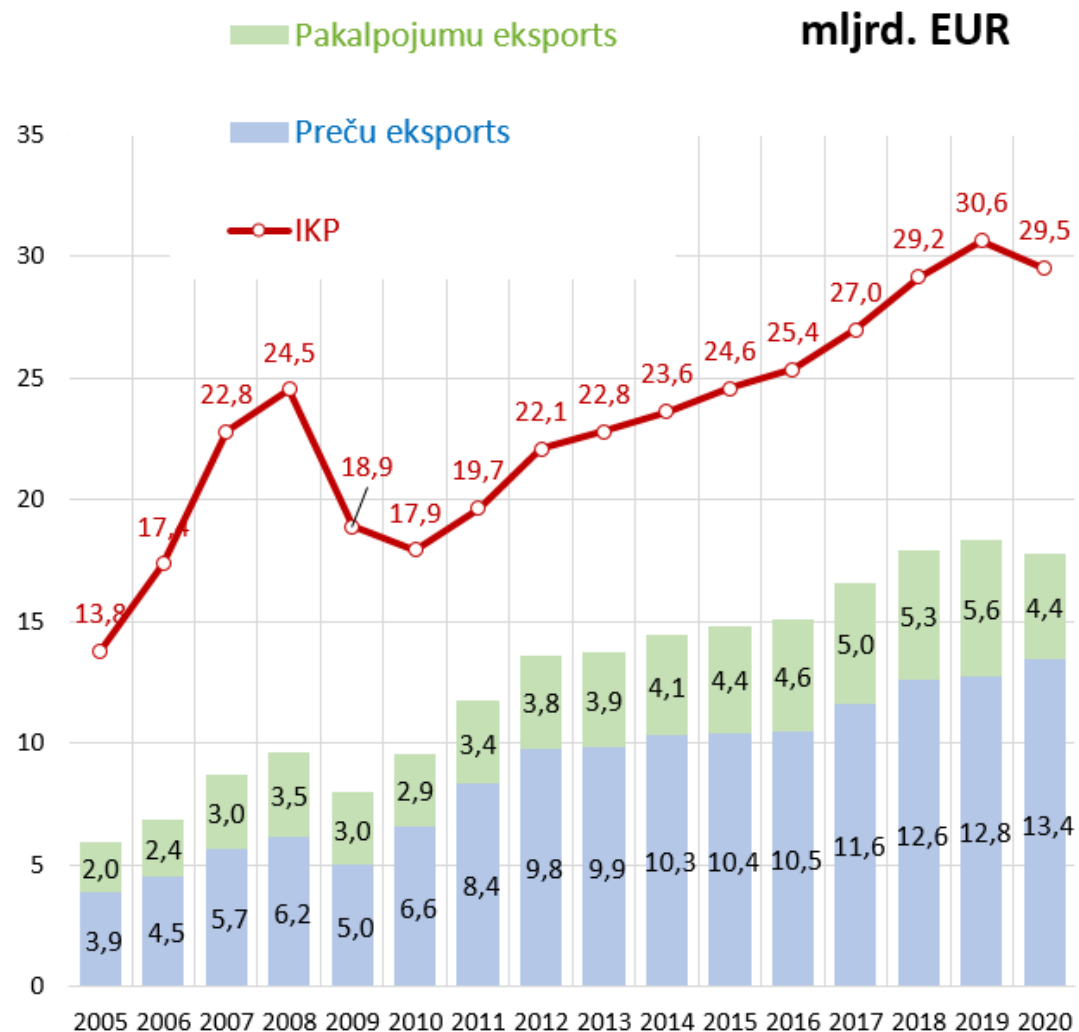
$$\frac{\begin{array}{c} \uparrow \text{c} \\ \text{Produkcijas} \\ \text{vērtība} \end{array} - \begin{array}{c} \downarrow \text{a} \\ \text{Ražošanā izlietojo preču} \\ \text{un pakalpojumu vērtība} \end{array}}{\begin{array}{c} \downarrow \text{b} \\ \text{Darbinieku} \\ \text{skaits} \end{array}}$$

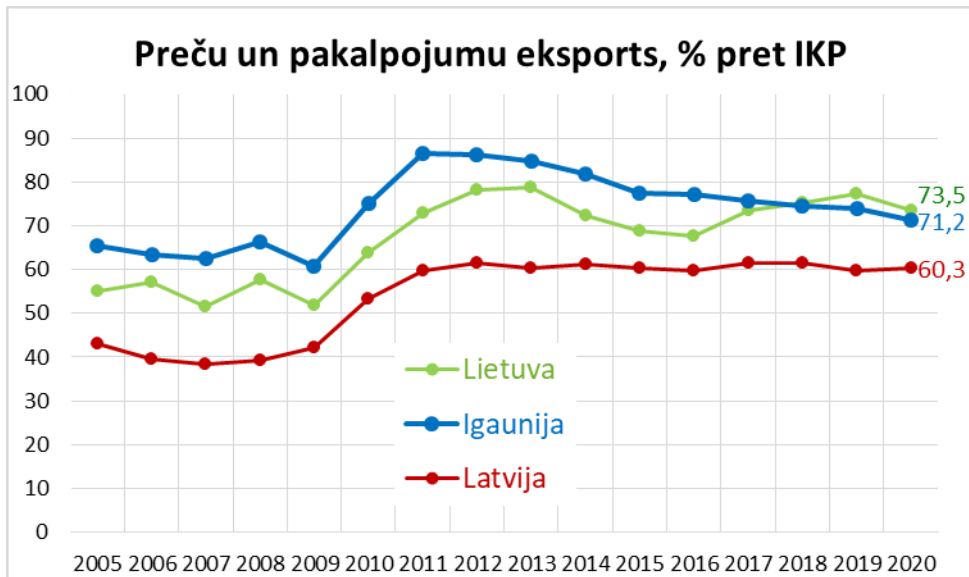
Iespējamie virzieni, kā celt vidējo produktivitāti (ietekmējot formulas mainīgos lielumus):

- Mazināt izmaksas** (taupot resursus un materiālus, ieviešot ekonomiskas tehnoloģijas, izskaužot liekās darbības, palielinot darbības mērogu utt.)
- Mazināt darbinieku skaitu** (ražīgākas tehnoloģijas, kvalificētāks personāls u.tml.)
- Palielināt produkcijas vērtību / pārdošanas ieņēmumus** (sarežģītāka produkcija, tirgi ar augstāku maksātspēju);

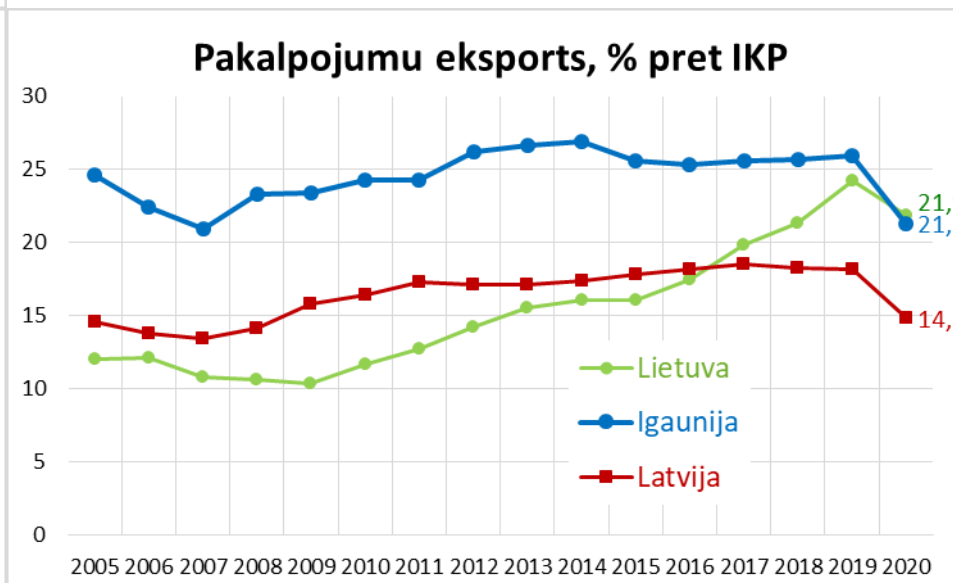
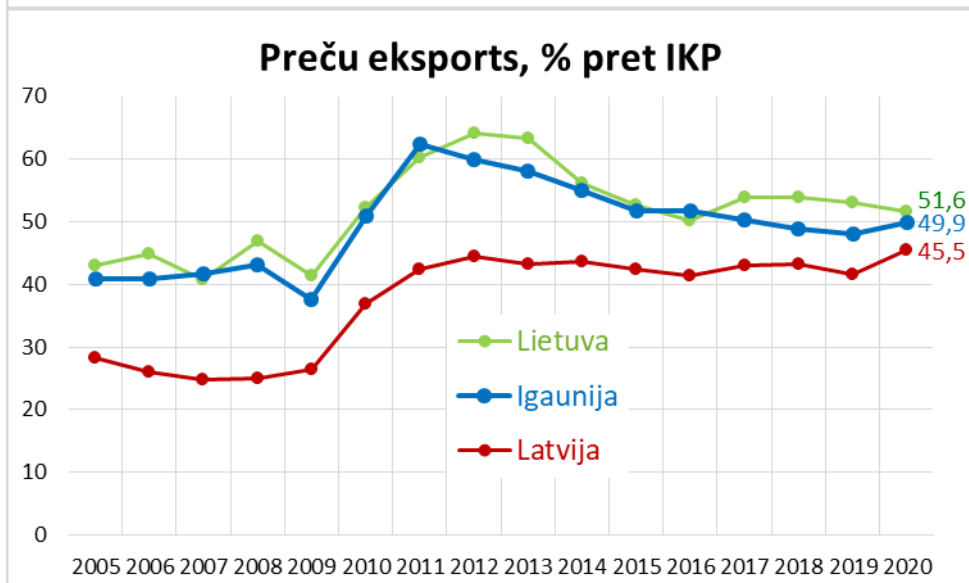
Eksporta % Latvijas ekonomikā kopš dižķibeles ir audzis, stabilizējoties ap 60%. Tam vajadzētu būt vēl lielākam.
 Pandēmijas laikā **straujāk audzis preču eksports, bet samazinājies pakalpojumu eksports**

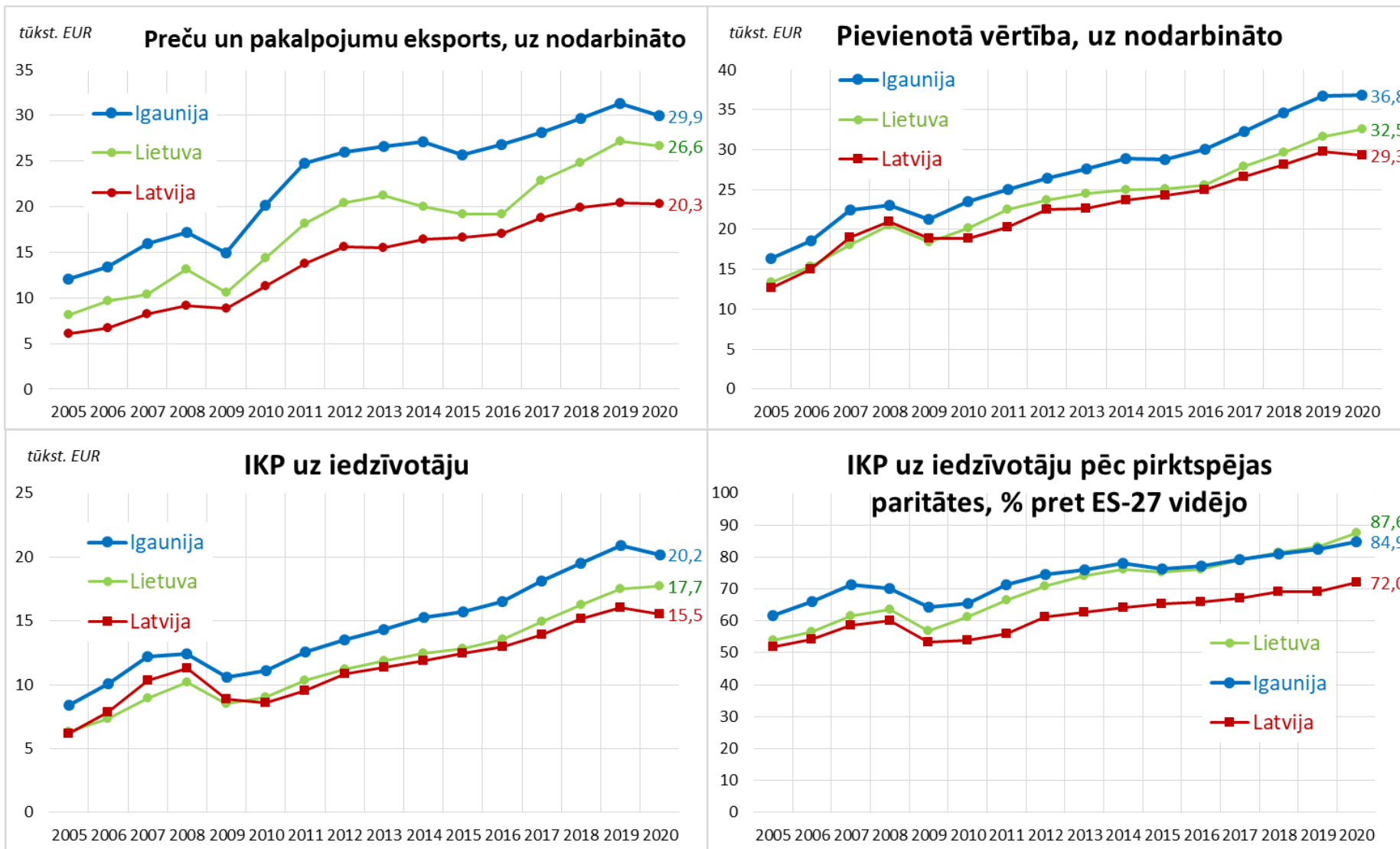

Eksporta loma **Latvijas ekonomikā ir ~60%**, kamēr **kaimiņvalstīs tā pārsniedz 70%**.

Latvija atpaliek gan pēc preču, gan pakalpojumu eksporta īpatsvara.

Kaimiņvalstīs, kuras vairāk eksportē, ir augstāka produktivitāte un lielāks IKP uz iedzīvotāju

Kas ir Latvijas galvenie eksporta ieņēmumu avoti?

Kādas bijušas tendences pandēmijas laikā?

Nozaru TOP3

Mašīnas,
mehānismi,
elektriskās iekārtas

Koksne

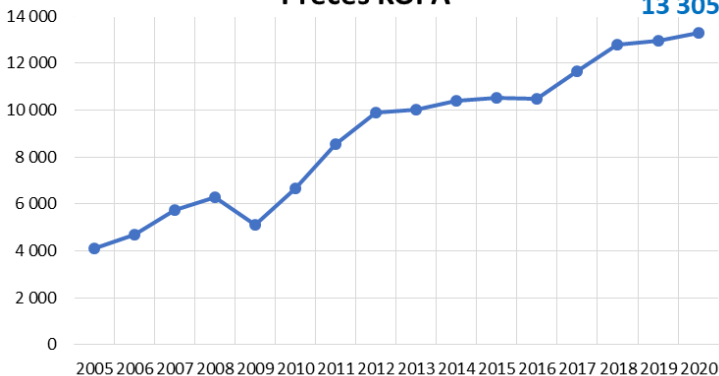

Pārtikas rūpniecības
produkti

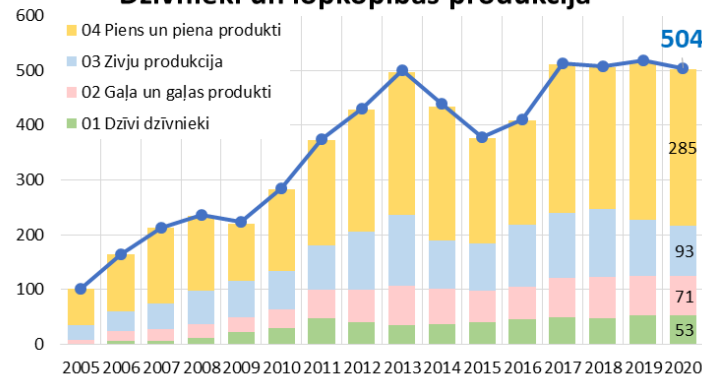
Ieņēmumi no preču eksporta (1)

milj. EUR

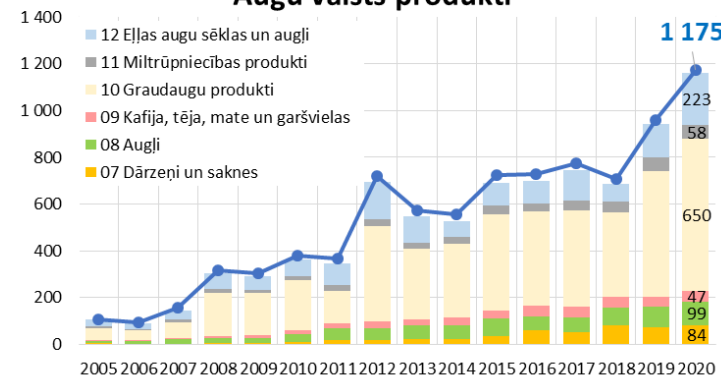
Preces KOPĀ

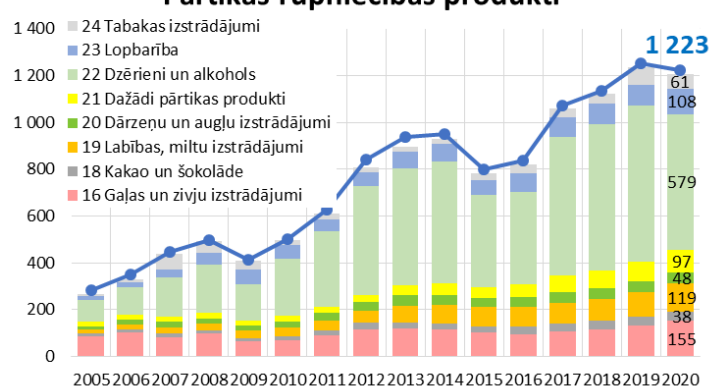
Dzīvnieki un lopkopības produkcija

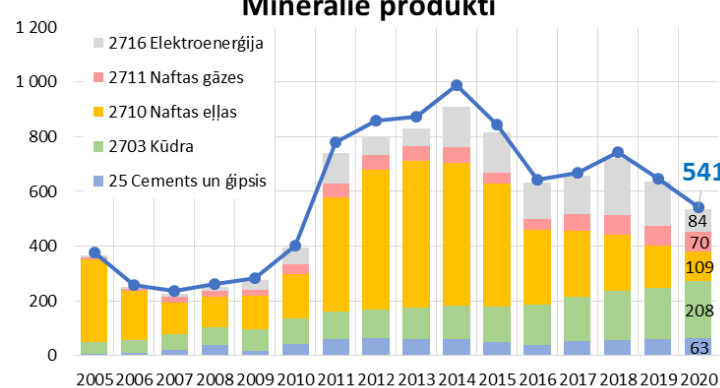
Augu valsts produkti

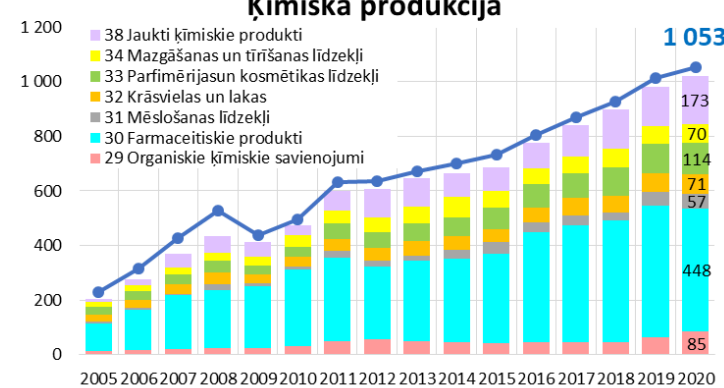
Pārtikas rūpniecības produkti

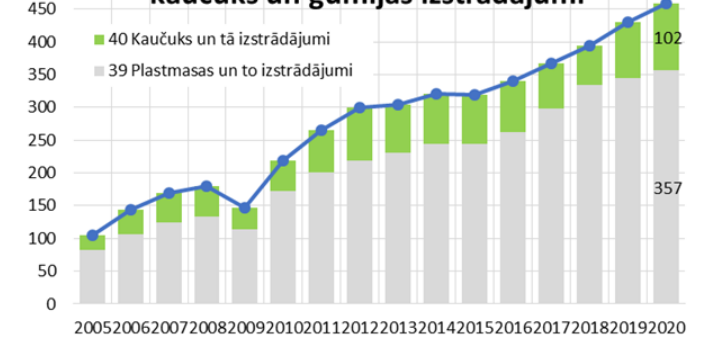
Minerālie produkti

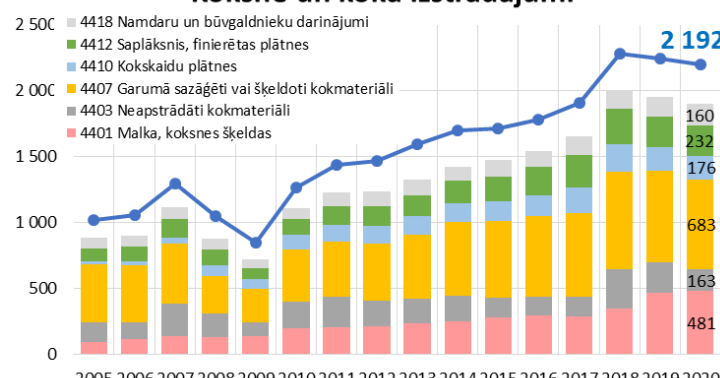
Ķīmiskā produkcija

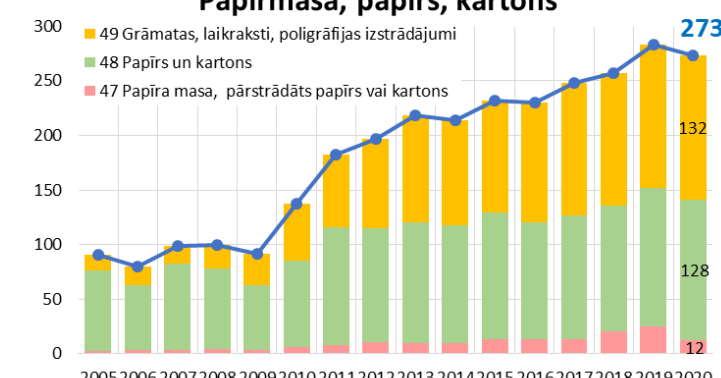
Plastmasas un izstrādājumi no tām, kaučuks un gumijas izstrādājumi

Koksne un koka izstrādājumi

Papīrmasa, papīrs, kartons

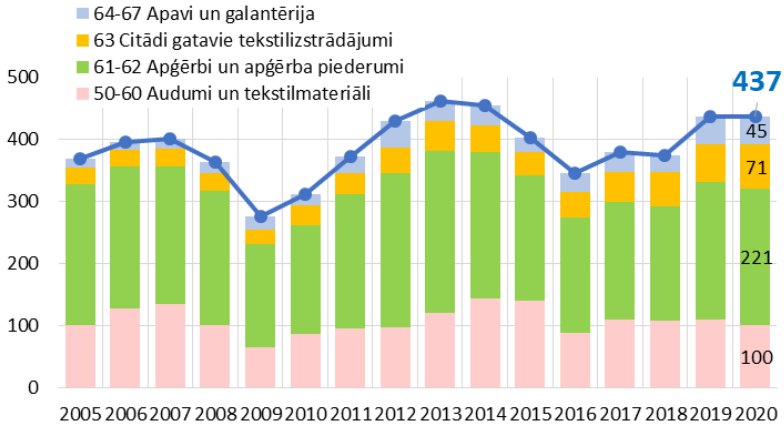

Avots: CSP

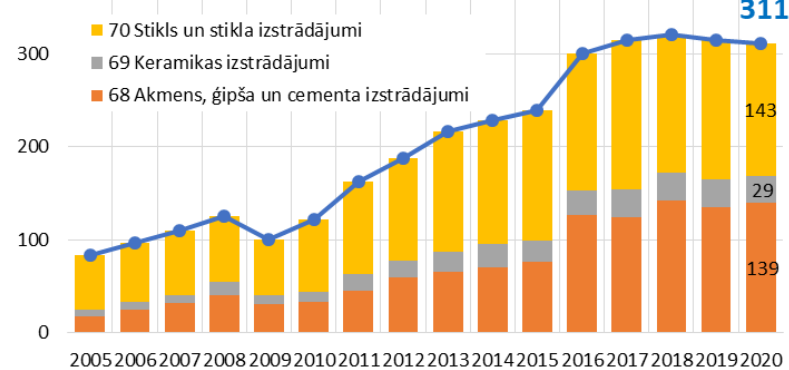
Ieņēmumi no preču eksporta (2)

milj. EUR

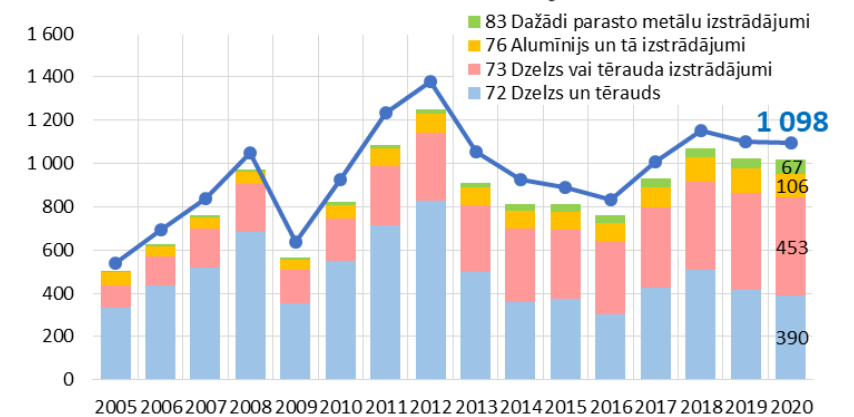
Apģērbs, tekstilizstrādājumi un apavi

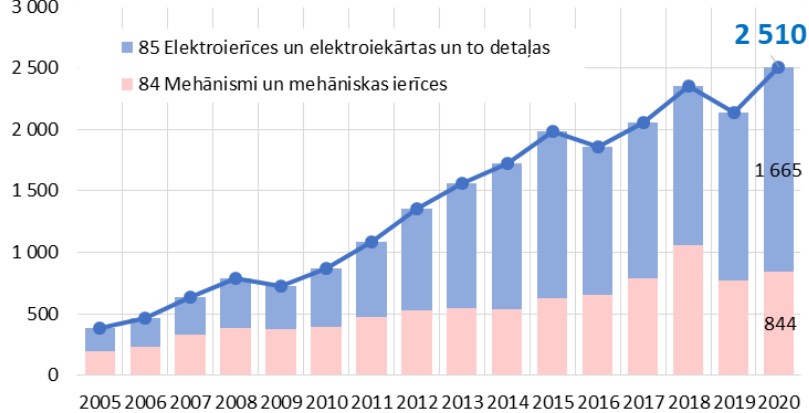
Akmens, ģipša, cementa, stikla, keramikas izstrādājumi

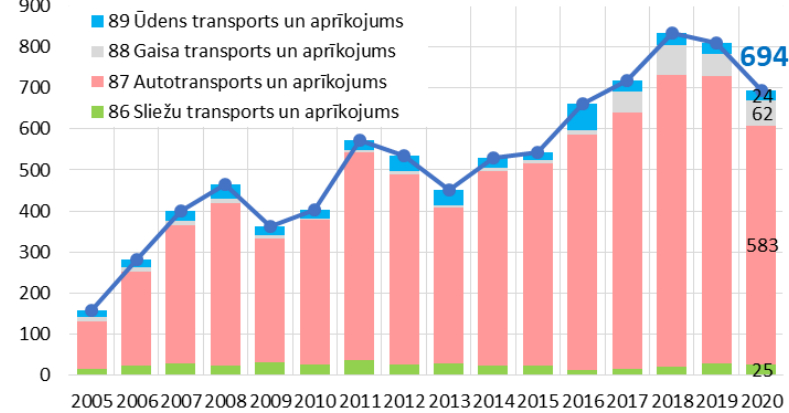
Metāli un to izstrādājumi

Mašīnas, mehānismi, elektriskās iekārtas

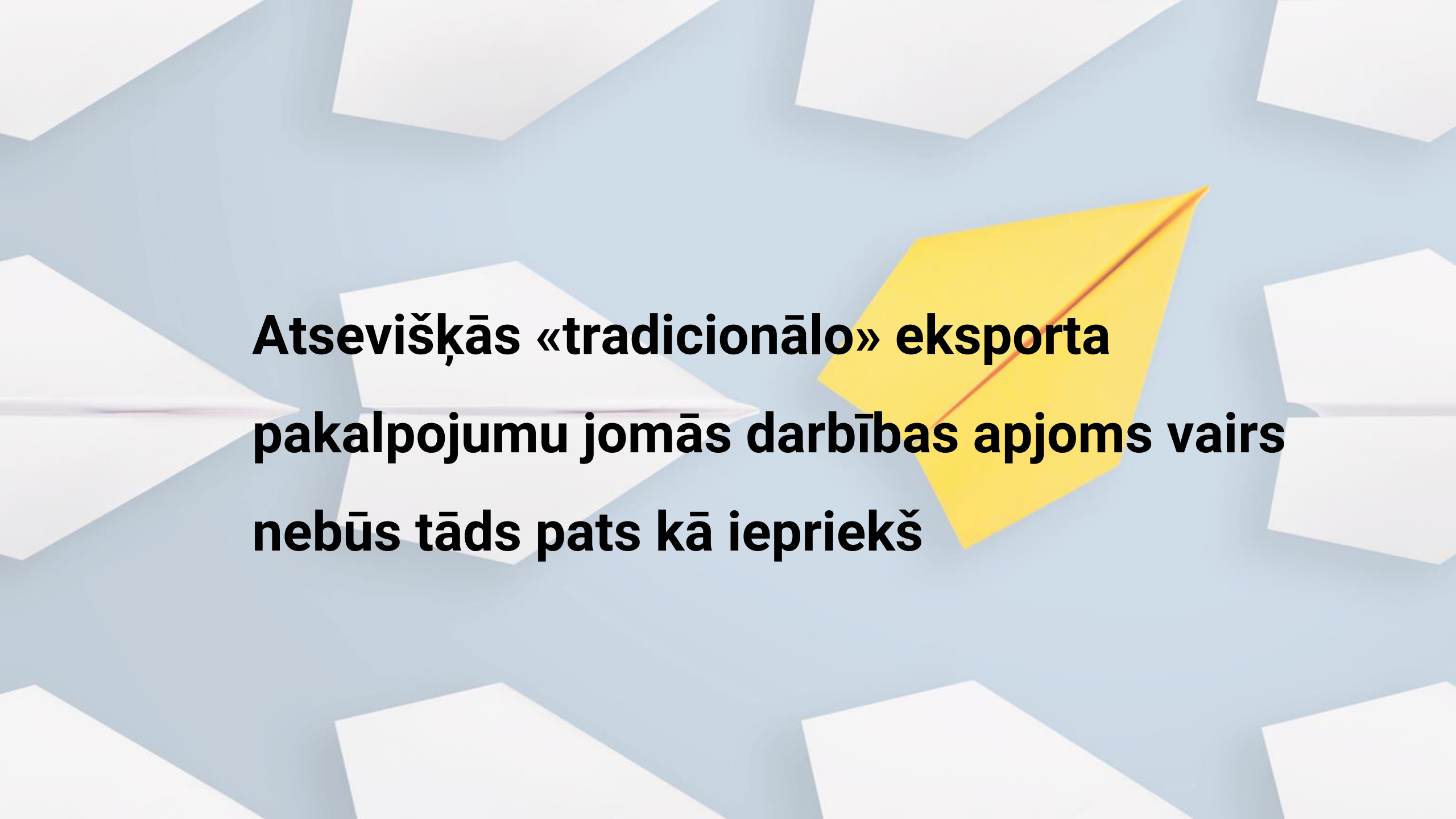
Transporta līdzekļi

Preču eksports ir pietiekami daudzveidīgs, kas nodrošina ieņēmumu stabilitāti.

Pandēmijas laikā preču eksports turpina uzstādīt jaunus rekordus.

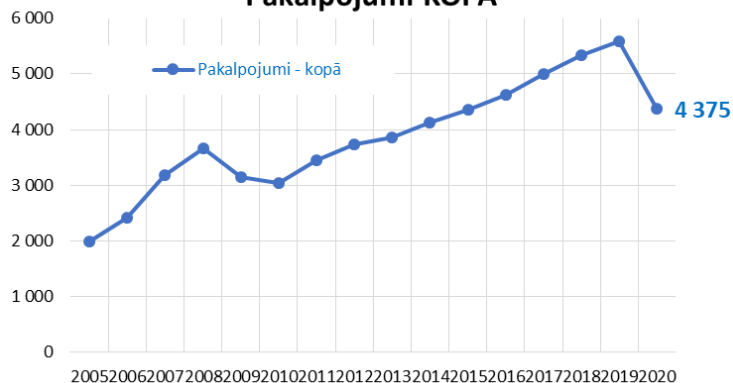

**Atsevišķās «tradicionālo» eksporta
pakalpojumu jomās darbības apjoms vairs
nebūs tāds pats kā iepriekš**

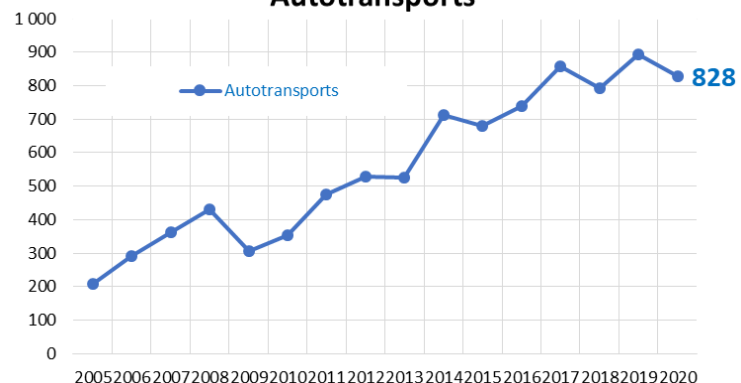
Ieņēmumi no pakalpojumu eksporta (1)

milj. EUR

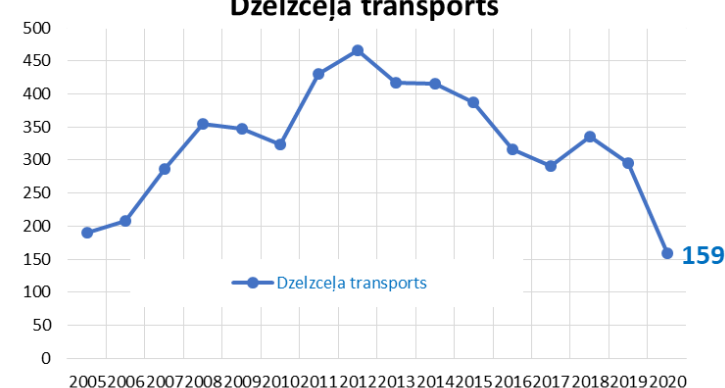
Pakalpojumi KOPĀ

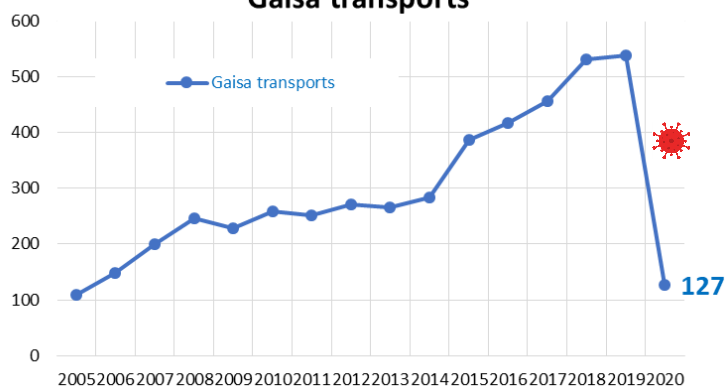
Autotransports

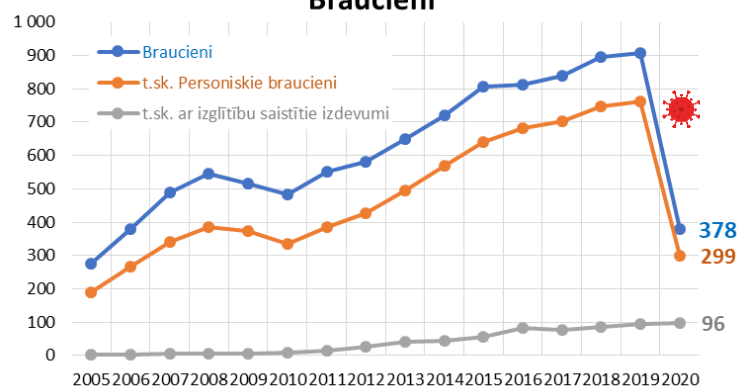
Dzelzceļa transports

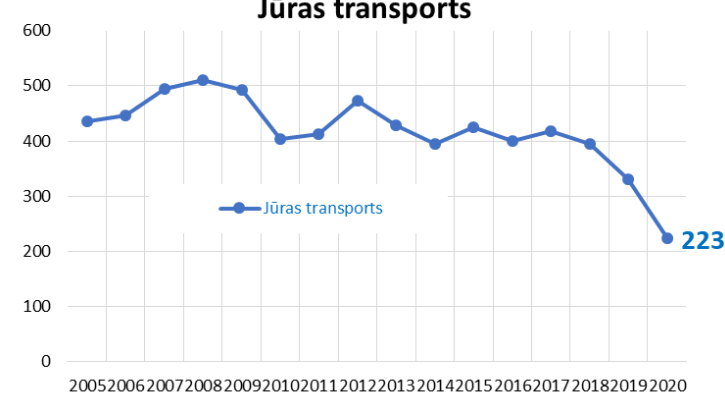
Gaisa transports

Braucieni

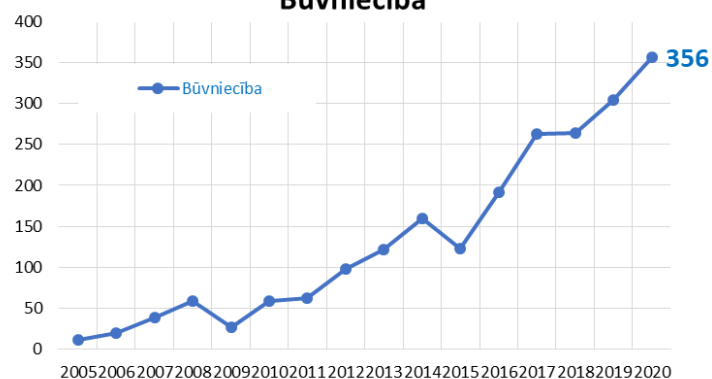
Jūras transports

Pasta un kurjeru pakalpojumi

Būvniecība

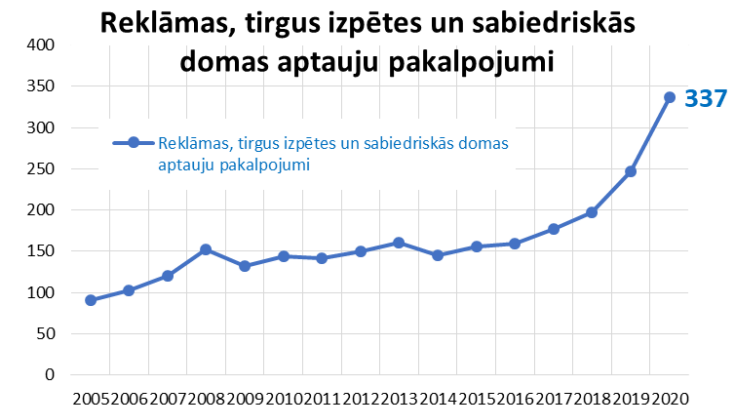
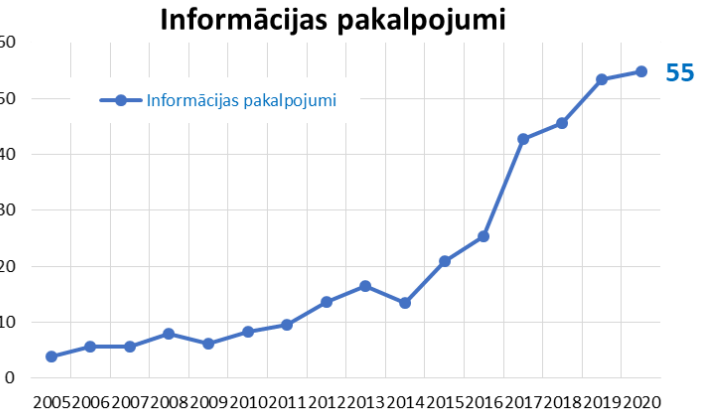
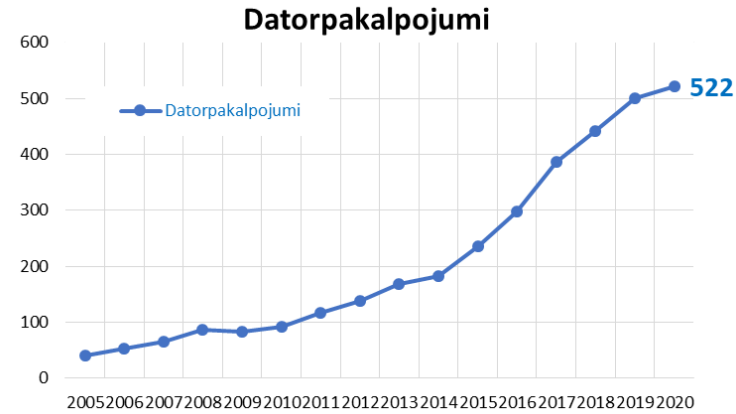
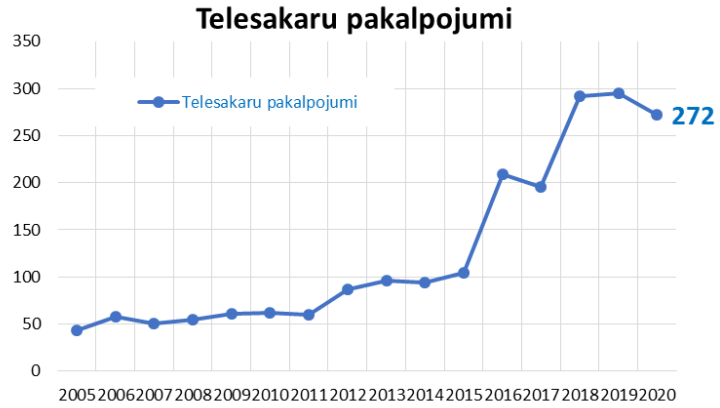

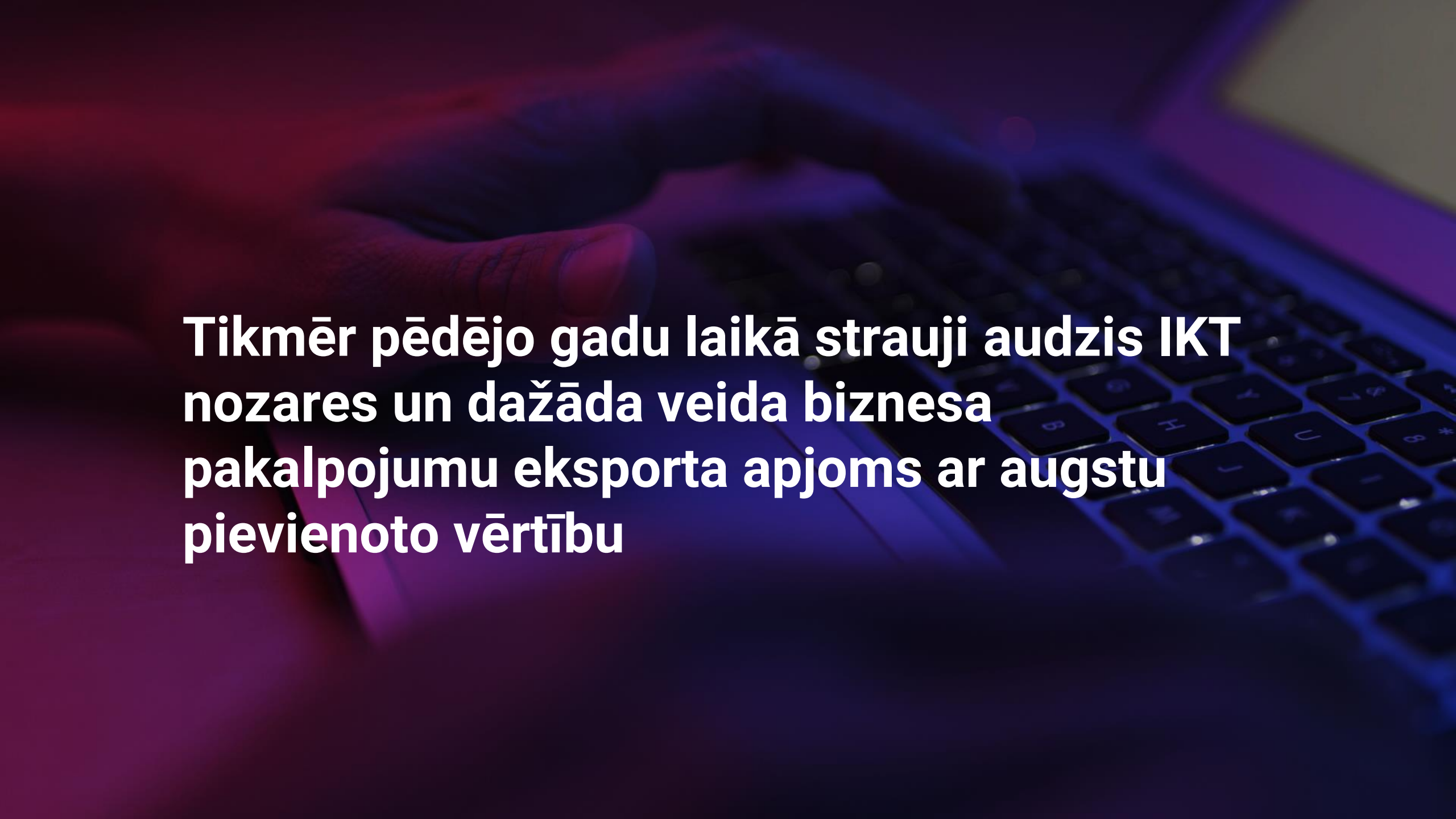
Finanšu pakalpojumi

Ieņēmumi no pakalpojumu eksporta (2)

milj. EUR

**Tikmēr pēdējo gadu laikā strauji audzis IKT
nozares un dažāda veida biznesa
pakalpojumu eksporta apjoms ar augstu
pievienoto vērtību**

Kuras ir Latvijas nozares ar augstāko darba ražīgumu un eksporta līmeni?

Rūpniecības nozares ar paaugstinātu produktivitātes un eksporta līmeni

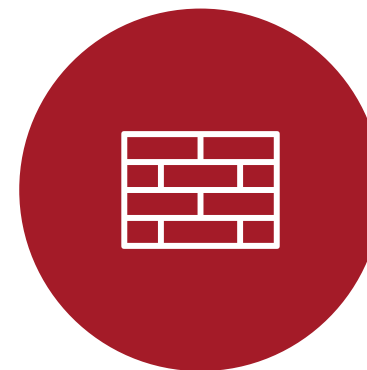
datoru un
elektronikas
ražošana

kokapstrāde

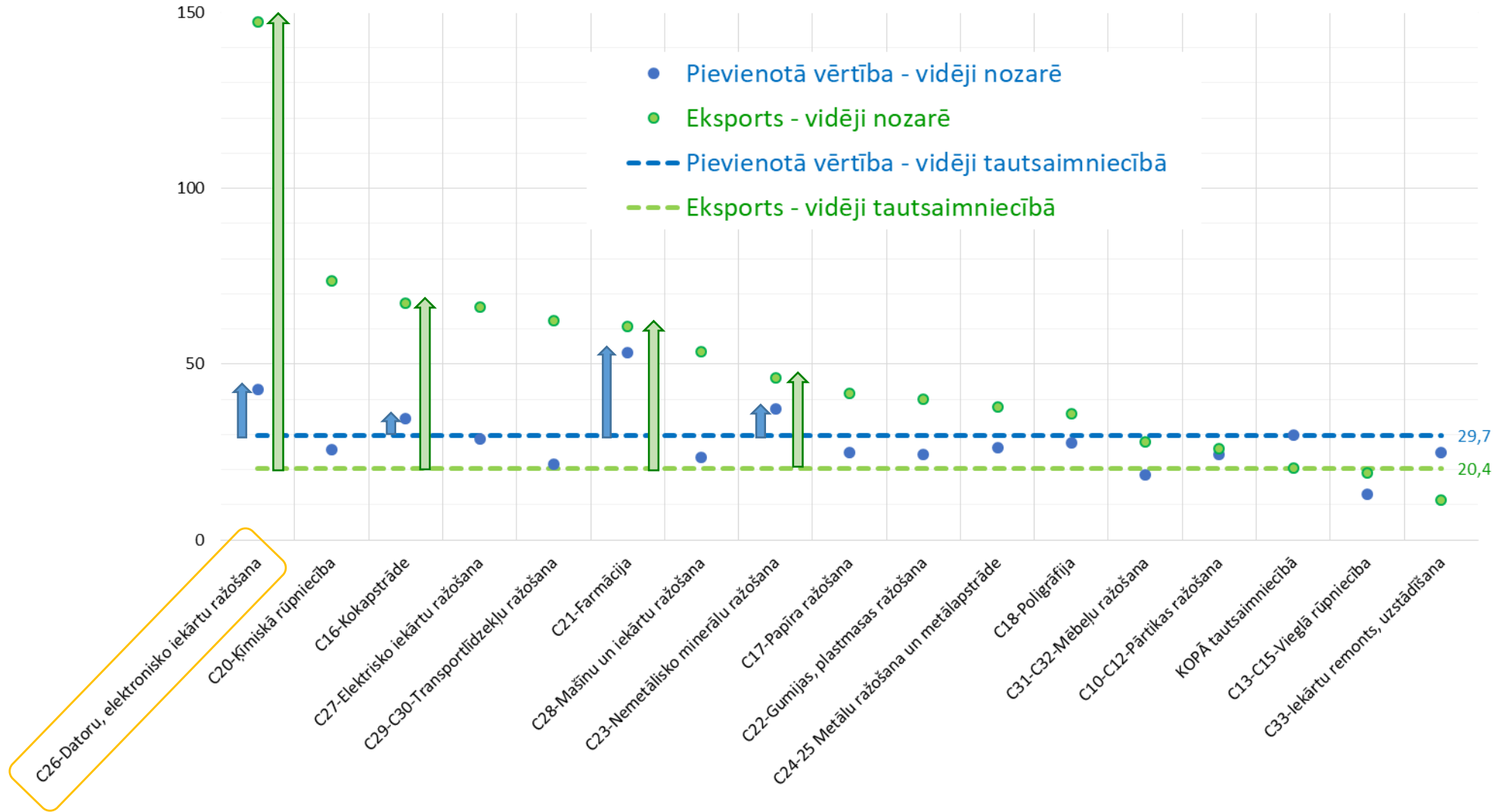
farmācija

būvmateriālu
(nemetālisko
minerālu)
ražošana

Produktivitāte un eksports Latvijas apstrādes rūpniecībā

Darbības rādītāji uz 1 nodarbināto 2019.gadā, tūkst. EUR

Pakalpojumu nozares ar paaugstinātu produktivitātes un eksporta līmeni

aviācija

uzglabāšana un
transporta
palīdzarbības

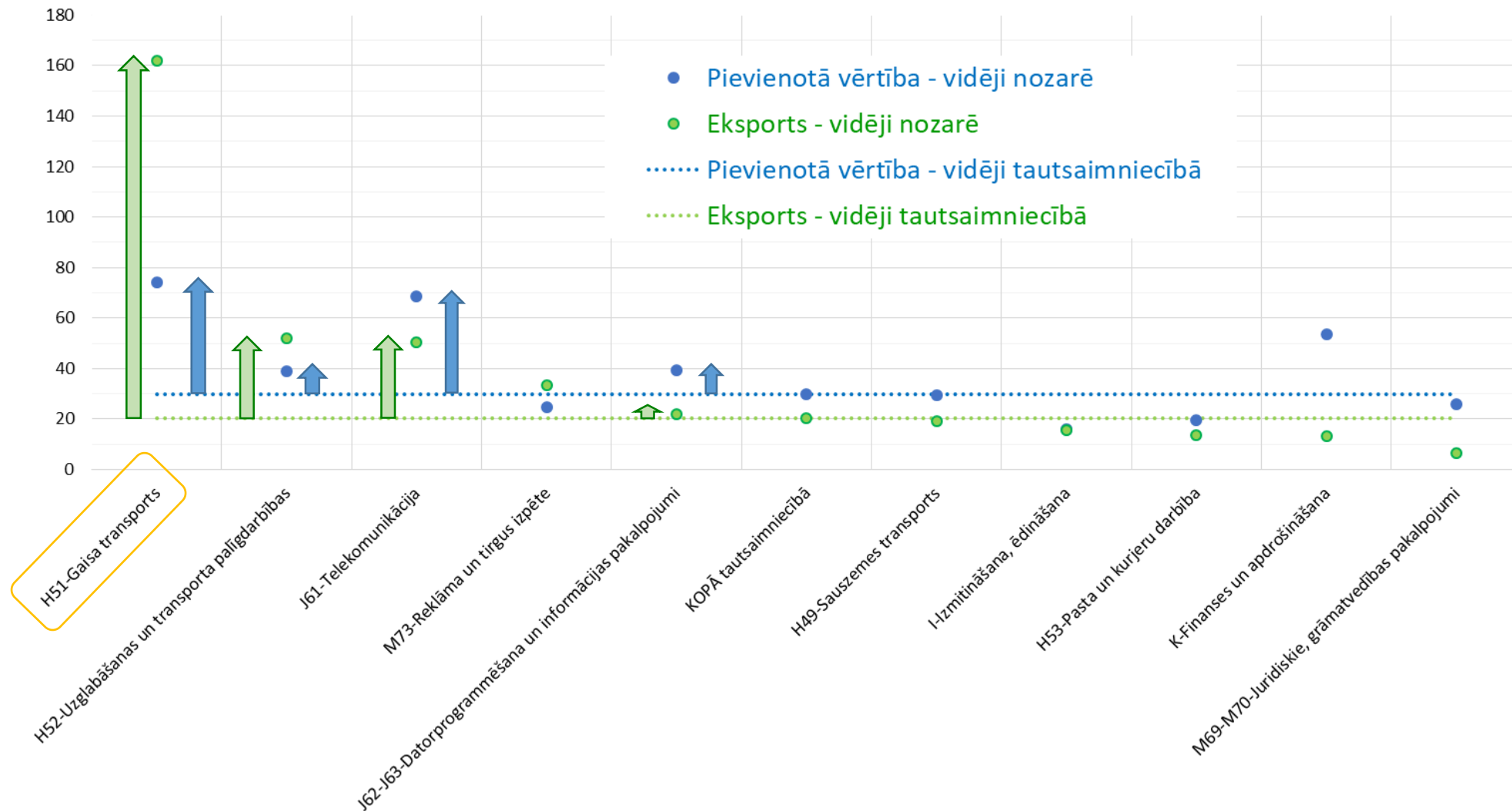
telekomunikācija

datorprogrammēšana
un IT pakalpojumi

Produktivitāte un eksports Latvijas pakalpojumu nozarēs

Darbības rādītāji uz 1 nodarbināto 2019.gadā, tūkst. EUR

Izaicinājumi, problēmas

- **Krīt iedzīvotāju skaits** -> mazāks iekšējais tirgus
- Samazinās **darbspējīgo iedzīvotāju skaits**
- Darba tirgū ienāk jaunieši, kuriem ir **augstākas algu prasības**
- **Emigrācija** uz citām ES valstīm, kurās ir labāks atalgojums

Risinājumi

- **Ražot preces un pakalpojumus, ko var realizēt citos tirgos**
- **Racionālāk izmantot** pieejamos darbiniekus
- Darba vietas ar **augstāku atalgojumu, izglītība**
- **Eksportēt preces un pakalpojumus, nevis darbiniekus**

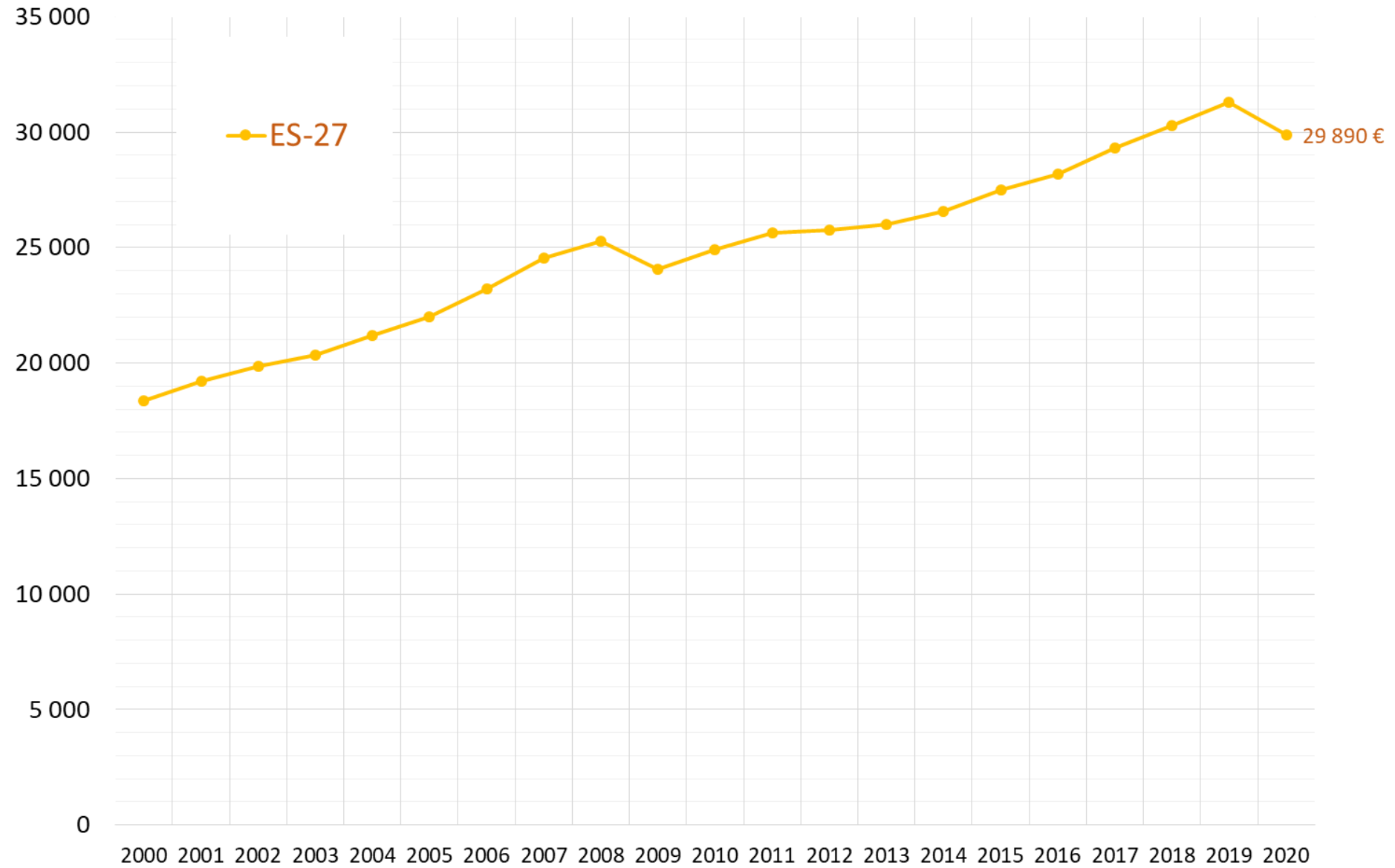

Eksports un produktivitāte

Vai eksportētāji kļūs spēcīgāki?

IKP uz iedzīvotāju, faktiskajās cenās

A hand in a dark suit jacket is shown holding a stalk of wheat. The background is a vast field of golden wheat under a soft, hazy sky, suggesting a sunset or sunrise. The overall mood is serene and agricultural.

**Lielāks
eksports**

=

**Lielāka
produktivitāte**

=

**Lielākas
algas**

PALDIES!

www.iddk.lv

iddk@iddk.lv

67225162

[@darbadeveji](https://www.facebook.com/darbadeveji)